

Helsingin kaupunki
Ympäristökeskus

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 13/2013

Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012

Petro Pynnönen

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 13/2013

Petro Pynnönen

Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012

Helsingin kaupungin ympäristökeskus
Helsinki 2013

Kannen kuva: Etelänukonkorentonaaras (*Aeshna mixta*) Purolahdella 4.9.2012.
Laji tavattiin Suomesta ensi kerran vasta 2002 mutta runsastui nopeasti, ja on nykyään Vanhankaupunginlahdenkin runsain ukonkorentolaji. © Petro Pynnönen

ISSN 1235-9718
ISBN 978-952-272-509-7
ISBN (PDF) 978-952-272-510-3

Painopaikka: Kopio Niini Oy
Helsinki 2013

Sisällys

Tiivistelmä.....	2
1 Yleistä.....	3
2 Tutkimusalueen raja.....	3
3 Aiempi tutkimustieto.....	4
4 Kartoitusmenetelmät.....	5
5 Tulokset	6
6 Viikin - Vanhankaupunginlahden alueella tavatut sudenkorentolajit.....	8
7 Toimenpide-ehdotuksia	25
Kiitokset	30
Viitteet.....	30
Karttaliite.....	31

Liitokorento (*Epitheca bimaculata*) Pornaistenniemen takalampareella 29.6.2012. Korento lentää kuvan vasemmassa alakulmassa. Kuva: Petro Pynnönen.

Tiivistelmä

Vanhankaupunginlahti on Suomen tunnetuimpia ja parhaiten tutkittuja luonnonsuojelualueita. Alueen sudenkorennoista on julkaistua tietoa kuitenkin vain vähän. Selvityksessä kartoitettiin erityisesti sudenkorentojen esiintyminen Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueella. Lisäksi koottiin laajalti aiempia tietoja lahden ja sen lähiympäristön sudenkorennoista.

Yhteensä kartoituksessa havaittiin 27 lajia sudenkorentoja, näistä suojelualuearjauksen sisällä 24. Vanhankaupunginlahti on keskimääräistä suomalaista merenlahtea lajirikkaampi. Tärkein syy tähän on monipuolinen tarjonta erilaisia habitaatteja ja alueen laajuus.

Suomessa harvalukuisia lajeja alueella elää seitsemän: idänkirsikorento, keritytönkorento, liitokorento, litteähukankorento, verikorento, lännensyyskorento ja täplälampikorento. Alueella esiintyy harvalukuisina kaksi EU-direktiivilajia; idänkirsikorento elää Kyläsaaren lampareella ja Pornaistenniemellä ja täplälampikorento ainakin Pornaistenniemen lampareilla.

Uudistulokkaita lajistossa edustavat hentosudenkorennoista idänkirsikorento, eteläntytönkorento ja keritytönkorento sekä aitosudenkorennoista etelänukonkorento, verikorento ja lännensyyskorento. Nämä lajit olivat hyvin harvinaisia Suomessa kymmenen vuotta sitten tai niitä ei oltu havaittu lainkaan (idänkirsikorento ja etelänukonkorento). Havainnoijien määrän lisääntyminen Suomessa on osasyynä havaintojen määrän kasvuun. Muutosta korentolajistossa tällä tutkimuksella ei voida osoittaa vanhemman aineiston vähäisyyden vuoksi.

Sudenkorentojen suhteellinen vähyys lahdella kertoo sen kärsivän huonosta vedenlaadusta. Vastaavilla merenlahdilla, jossa vesi on puhtaampaa ja sitä myöten vesikasvillisuus on monipuolisempaa, korentojen yksilömäärät ovat noin viisinkertaisia pinta-alaan suhteutettuna. Vedenlaadun muutoksesta ei voi tällä tutkimuksella sanoa mitään, sillä aiempi sudenkorentoaineisto puuttuu.

1 Yleistä

Vanhankaupunginlahti on Suomen tunnetuimpia ja parhaiten tutkittuja luonnonsuojelualueita. Alueen linnustoa on seurattu 1900-luvun alkupuolelta asti. Ensimmäinen kirjattu lintuhavainto on vuodelta 1832. Sudenkorennoista sen sijaan on julkaistu vain kaksi suppeaa Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen pohjoisosan lajistoselvitystä vuosilta 2002 ja 2005. Tämän selvityksen tarkoitus on luoda kattava katsaus luonnonsuojelualueen ja lähiympäristön tämänhetkiseen sudenkorentofaunaan.

Veden laatu on merkittävin tekijä sudenkorentojen esiintymiselle. Puhtaassa vedessä on suurempi lajiversiteetti. Vanhankaupunginlahden pohjaeläimistön sanottiin olleen täysin kuollutta 1960-luvulla. Pääosa Helsingin vedenpuhdistamojen (Kyläsaaren ja Viikin) jätevesistä johdettiin Vanhankaupunginselälle aina vuoteen 1986 asti. Vuodesta 1987 jätevedet on ohjattu kauemmas merelle. Vuonna 1995–1996 talvena kyseisen jätevesitunnelin katon romahtamisen vuoksi jätevedet johdettiin Viikin vanhan puhdistamon kautta Pornaistenniemen kanavaa pitkin lahdelle. Vantaanjoki tuo edelleen mukanaan valtavasti ravinteita 1685 neliökilometrin kokoiselta, tiheään asutulta alueelta. Hulevesiä johdetaan edelleen hyvin paljon lahteen laskeviin puroihin. Merkittävimmät sudenkorentojen lisääntymisvesistöt sijaitsevat alueilla, joihin Vantaanjoen yliviravinteikas vesi ei yllä.

2 Tutkimusalueen rajaus

Tutkimus keskittyi Vanhankaupunginlahden luonnonsuojelualueen niihin osiin, joilla ei ilman lupaa saa liikkua. Iso osa alueesta on pelkkää järviruovikkoa, eikä siten aikuisille sudenkorennoille sopivaa biotooppia. Kartoitusta keskittyi itse lahden ruovikoiden ja avoveden reunoihin, Pornaistenniemen lammille (kartta 2: kohteet 4 ja 5) ja Lammassaaren niitylle (kohde 6). Ruovikon sisällä olevilla pikkulampareilla (kohde 7) käytiin kerran ja suojelualueen rajalla olevilla kohteilla useita kertoja kesän aikana. Avovettä ruovikon sisällä on Pornaistenniemen lampareiden lisäksi vain muutama pieni lampare Keinumäen ja Pornaistenniemen lampareiden välissä. Nämä lampareet eivät ole merkittäviä sudenkorentobiotooppeja.

Lähellä luonnonsuojelualueen ulkopuolella on useita sudenkorennoille merkityksellisiä vesialueita. Näiden korentofauna vaikuttaa luonnonsuojelualueen lajistoon. Tässä selvityksessä on otettu mukaan kaikki tunnetut sudenkorentohavainnot reuna-alueelta vuosilta 2001-2012. Havaintoja alueelta ennen vuotta 2001 ei löydy julkaistusta kirjallisuudesta. Reuna-alueen rajaus on seuraava: etelärajana on Hiihtomäentie ja Itäväylä, länsi- ja pohjoisrajana Hermannin rantatie, Kustaa Vaasan tie / Lahdentie ja Myllymestarintie. Itäraja on Latokartanon itäpuolinen metsäharjanne pellonreunaa Viikintielle asti, Viikintie, Siilitie, Kettutie ja jälleen Hiihtomäentie (kartta 1). Käytännössä sudenkorentoja on tarkkailtu vain alueen harvoilta vesialueilta (kartta 2).

3 Aiempi tutkimustieto

Ennen vuotta 2004 koko Viikin–Vanhankaupunginlahden alueella on tutkittu sudenkorentoja erittäin vähän eikä alueelta ole yhtä viisikymmenluvun immenkorentohavaintoa lukuun ottamatta tiedossa lainkaan sudenkorentohavaintoja ennen vuotta 2001. Tämän kartoituksen pääkohdealueelta, eli luonnonsuojelualueen sisältä, on tehty kaksi vaatimatonta sudenkorentoselvitystä, vuosina 2002 ja 2005. Lisäksi Lammassaaren niityltä on tiedossa satunnaisia sudenkorentohavaintoja, jotka tein vuoden 2011 linnustokartoitusten yhteydessä. Muutoin luonnonsuojelualueen sisältä ei ole aiempia havaintoja.

Vuoden 2002 selvityksessä havaittiin 12 sudenkorentolajia, mutta tuota selvitystä ei ole tehnyt sudenkorentoasiantuntija eikä aluetta juurikaan tutkittu korentojen lentoon sopivalla säällä. Tuossa selvityksessä julkaistu rannikkoukonkorentohavainto lokakuulta on poikkeavan ajankohtansa huomioon ottaen todennäköisesti väärin määritetty etelänukonkorento. Vuoden 2005 täplälampikorentoselvitys on tehty asianmukaisesti, tosin vain yhden päivän vierailulla kahlaten Pornaisten niemen lampareilla. Tuossa kartoituksessa tavattiin kuusi lajia. Vanhankaupunginlahden alue suojelualueen ulkopuolella on nykyisin yksi retkeilyimpiä kohteita Suomessa, ja tietämys alueen lajistosta on erinomaista. Jo pelkästään Pornaistenniemellä on tavattu 30 lajia sudenkorentoja.

Reuna-alueiden havainnot on pääosin kerätty Hatikka-tietokannasta. Hatikassa on yhteensä 1420 sudenkorentohavaintoa alueelta vuosilta 2001–2011. Näistä 877 on allekirjoittaneen kirjaamia. Kaikki Hatikassa olevat mielenkiintoiset havainnot on tarkastettu ja epäilyttävät havainnot karsittu tästä katsauksesta. Havaintojen lukumäärä lajikatsauksessa tarkoittaa havaintoja vuoteen 2011 asti. Tämän lisäksi olen ottanut tähän raporttiin mielenkiintoisimmat havainnot vuodelta 2012. Nämä havainnot eivät sisälly edellä mainittuun lukuun. Lisäksi olen tarkistanut kaiken julkaistun kirjallisuuden, joka koskee sudenkorentojen esiintymistä Helsingissä. Muutamia julkaisemattomia havaintoja olen saanut hyönteisharrastajilta.

Lisäksi ennen vuotta 1920 Kulosaareissa on havaittu karvaukonkorento (*Brachytron pratense*) (Valle 1920). Kulosaaresta vain pohjoisosa kuuluu tutkimusalueeseen, joten lajin esiintyminen Vanhankaupunginlahdella jää toistaiseksi epävarmaksi.

4 Kartoitusmenetelmät

Luonnonsuojelualueen rantaviiva kierrettiin veneellä ruovikon reunaa pitkin kolmesti kesän aikana; 21.6., 27.7. ja 4.9. Rantaviivan pituus on n. 10,4 km. Pornaistenniemen lampareet kierrettiin veneellä reunoja myöten kaksi kertaa; 29.6. ja 25.7. Samoin Lammassaaren niityn lampareiset alueet kierrettiin 29.6. ja 25.7., ja 25.7. tehtiin lisäksi koepisto Keinumäen länsipuolisille lampareille. Suojelualueen pohjoispuoleiset reuna-alueet Kyläsaaresta Hakalanniemeen kierrettiin 21.8. ja Säynäslahden lampare 27.6.

Veneellä tehdyissä kartoituksissa kierrettiin kaikki kuljettavat ruovikonreunat ja etsittiin sudenkorentoja kiikareilla ja paljain silmin. Kaikki havaitut sudenkorennot määritettiin ja laskettiin. Sudenkorennot määritettiin kiikarilla, haavia ei käytetty lainkaan. Lammassaaren niityllä käveltiin parhaiden alueiden läpi ja kiikaroitiin tarvittaessa laajemmin. Laskentojen lisäksi tein kesän aikana lukuisia hajahavain-toja alueen reunaosilta.

Kaikki laskennat tehtiin aikuisten sudenkorentojen lennolle suotuisalla säällä, eli lämpiminä, aurinkoisina, pilvettöminä ja mahdollisimman tyyninä päivinä.

Suuri osa ruovikon reunasta on sudenkorennoille epäsuotuisaa elinympäristöä. Maisemaa Klobbenin itäpuolelta 27.7. Kuva: Petro Pynnönen.

5 Tulokset

Yhteensä kartoituksessa havaittiin 27 lajia sudenkorentoja, näistä suojelualuearjauksen sisällä 24. Vanhankaupunginlahti on keskimääräistä suomalaista merenlahtea lajirikkaampi. Tärkein syy tähän on monipuolinen tarjonta erilaisia habitaatteja ja alueen laajuus. Koko alueella on tutkimuksen julkaisuhetkellä tavattu 33 lajia, näistä suojelualueen sisällä 29 lajia. Lisäksi kartoituksessa havaittiin Klobbenin itäpuolella ruovikon reunassa 27.7. ohilentävä sormusukonkorentokoiras (*Anax parthenope*), mutta koska havaintotilanne oli nopea, ei korentoa saatu dokumentoitua. Havainto olisi ollut ensimmäinen Suomesta. Suomen sudenkorentoseura, joka ylläpitää Suomen sudenkorentojen lajilistaa, ei hyväksy uusia lajeja julkaistavaksi ilman dokumenttia. Siksi lajia ei voida vielä lukea alueen korentolajistoon.

Merenpuoleinen ruovikon reuna on suurimmalla osalla aluetta hyvin lajiköyhä ja yksilömäärät siellä ovat pieniä. Tähän on syynä biotoopin yksipuolisuus, sillä ruovikon ulkoreunassa ei kasva juurikaan muita kasveja kuin järviruokoa ja paikoin tähkä-ärviä. Ruovikon ulkoreunan ärviäkasvustot kärsivät veden huonosta laadusta ja ovat vedessä ajelehtivien partikkeleiden peitossa. Sudenkorenon toukat saalistavat näköaistinsa avulla ja samea vesi rajoittaa niiden pärjäämistä. Ne tarvitsevat vesikasvillisuutta suojaksi kaloilta ja muilta saalistajilta. Arabianrannan rantaviiva ja luonnonsuojelualueen länsireuna Kokkoluodon ja Pornaistenniemen välillä ovat lähes autioita sudenkorenoista. Ruovikon ulkoreunassa tavattiin lähinnä lajistoa, joka elää varsin likaisessakin vedessä. Näitä ovat isotytönkorento, hoikkatytönkorento, sirokeijukorento, rannikkoukonkorento, etelänukonkorento ja välkekorento.

Luonnonsuojelualueen lajirikkaimmat sudenkorentoalueet ovat avovedestä erilliset vesialueet, kuten Pornaistenniemen lampareet, ja alueet, joihin merivesi suodattuu jonkin verran. Tällaisia ovat Hakalanniemen rantaviiva, Saunalahti ja Mölylän edustalla oleva erillinen lampare. Hakalanniemen laakeilla mutarannoilla on alueita, joihin lahden vesi kulkee runsaan kasvillisuuden läpi ja joilla vesi oli varsin kirkasta. Näillä alueilla kasvoi runsaasti kiehkuraärviä ja karvalehteä. Hakalanlahti, Purolahti, Ryönälahti sekä Kuusiluodon pohjoispuolinen lahti kärsivät ylirehevoitymisestä. Samoin Saunalahden aivan pohjukan korentolajisto ja vesikasvillisuus on niukkaa. Mahdollisesti metroviemäristä tulevat hulevedet vaikuttavat tähän. Säynäslahden pienet lampareet Keinumäen ja Pornaistenniemen välissä eivät jostain syystä ole sudenkorentojen suosiossa. Syitä voi olla monia. Ne voivat esimerkiksi olla ylireheviä, tai ne voivat jäätyä talvella pohjaa myöten.

Lammassaaren niitty on alueella erityinen ympäristö, jossa on vettä hyvin niukalti ja jossa elää melko runsaasti sudenkorentoyksilöitä. Sudenkorenot ovat niityllä keskittyneet Ruohokarin länsipuolen kosteisiin lätäköihin ja niityn eteläpään ojiin. Koska niityn hallitseminen on sen laajuudesta ja monimuotoisuudesta johtuen hankalaa, tämän kartoituksen niityllä havaitut yksilömäärät ovat pikemminkin otoksia kuin tarkkoja yksilölaskentoja.

Tämänkaltaisilla kartoituksilla saadut yksilömäärät edustavat murto-osaa alueella elävistä sudenkorentoyksilöistä. Kartoitus antaa kuvan laskentapäivänä lentävien aikuisten sudenkorentojen määrästä. Yksilömäärät ovat vertailukelpoisia samoilla menetelmillä tehtyjen kartoitusten välillä. Sudenkorentojen toukkia lahdessa elää epäilemättä satoja tuhansia, ellei miljoonia. Aikuisista poiketen ne viihtyvät tiheässäkin ruovikossa. Korentoja kuoriutuu lahdelta lämpiminä päivinä vähintään kymmeniä tuhansia ja niitä kuoriutuu toukokuun puolivälistä elokuuhun asti. Nuoret korennot siirtyvät pois veden ääreltä sirottuen lähialueiden niityille, pihoihin, metsäaukioille ja vastaaville avoimille paikoille.

Kuoriutuvat yksilöt, etenkin pienet hentosudenkorennot, ovat merkittävä ravinnonlähde alueen linnustolle. Sukukypsyyden saavutettua korennot palaavat vesistöjen ääreen lisääntymään. Useimmilla sudenkorennoilla on aikuisena reviiri, jota koiraat puolustavat, ja se voi isoilla lajeilla olla kymmeniä neliömetrejä. Tänä vuonna tehty tutkimus Helsingin Vuosaaren Särkkäniemen lampareilta osoitti, että vaikka näillä muutaman aarin kokoisilla lammilla nähtiin kerrallaan maksimissaan kaksikymmentä aikuista rannikkoukonkorentoyksilöä, niiltä löytyi kesän aikana yhteensä yli 600 rannikkoukonkorennon toukkanahkaa, josta oli kuoriutunut aikuinen yksilö.

Luonnonsuojelualueen ulkopuoliset merkittävimmät sudenkorentokohteet alueella ovat Kyläsaaren rannassa oleva patotiellä merestä erotettu lampare (kartta 2, kohde 1), Säynäslahden Keinumäen puoleisessa reunassa pyörätien vieressä oleva lampare (kohde 8), sekä Herttoniemen palstalampare (kohde 14) Ryönälahden lehdon koillispuolella. Samoin Viikinoja Viikintien pohjoispuolella (kohde 13) on varsin lajirikas.

Verikorento Pornaistenniemellä 21.8.2012. Kuva: Petro Pynnönen.

6 Viikin - Vanhankaupunginlahden alueella tavatut sudenkorentolajit

Yhteensä 33 lajia, joista 29 lajia on tavattu luonnonsuojelualueen sisällä:

Immenkorento	(<i>Calopteryx splendens</i>)
Neidonkorento	(<i>Calopteryx virgo</i>)***
Idänkirsikkorento	(<i>Sympecma paedisca</i>)** / ***
Sirokeijukorento	(<i>Lestes sponsa</i>)
Vihertytönkorento	(<i>Coenagrion armatum</i>)
Keihästytönkorento	(<i>Coenagrion hastulatum</i>)
Eteläntytönkorento	(<i>Coenagrion puella</i>)
Sirotytönkorento	(<i>Coenagrion pulchellum</i>)
Isotytönkorento	(<i>Erythromma najas</i>)
Okatytönkorento	(<i>Enallagma cyathigerum</i>)
Hoikkatytönkorento	(<i>Ischnura elegans</i>)
Keritytönkorento	(<i>Ischnura pumilio</i>)* / ***
Sulkakoipikorento	(<i>Platycnemis pennipes</i>)***
Ruskoukonkorento	(<i>Aeshna grandis</i>)
Siniukonkorento	(<i>Aeshna juncea</i>)
Rannikkoukonkorento	(<i>Aeshna serrata</i>)
Kirjoukonkorento	(<i>Aeshna cyanea</i>)
Etelänukonkorento	(<i>Aeshna mixta</i>)
Aitajokikorento	(<i>Gomphus vulgatissimus</i>)* / ***
Vaskikorento	(<i>Cordulia aenea</i>)
Liitokorento	(<i>Epithea bimaculata</i>)
Välkekorento	(<i>Somatochlora metallica</i>)
Täpläkiiltokorento	(<i>Somatochlora flavomaculata</i>)
Merisinikorento	(<i>Orthetrum cancellatum</i>)
Ruskohukankorento	(<i>Libellula quadrimaculata</i>)
Litteähukankorento	(<i>Libellula depressa</i>)*
Verikorento	(<i>Sympetrum sanguineum</i>)
Tummasyyskorento	(<i>Sympetrum danae</i>)
Elokorento	(<i>Sympetrum flaveolum</i>)
Punasyyskorento	(<i>Sympetrum vulgatum</i>)
Lännensyyskorento	(<i>Sympetrum striolatum</i>)* / ***
Isolampikorento	(<i>Leucorrhinia rubicunda</i>)
Täplälampikorento	(<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)**

* = tavattu vain suojelualueen ulkopuolella.

** = EU-direktiivilajit

*** = ei tavattu vuoden 2012 kartoituksessa

Kunkin lajitekstin aluksi käsitellään lajin esiintymistä vuoden 2012 kartoituksessa. Lisäksi lajiteksteihin on koottu tiivistetysti havainnot vuosilta 2001–2011. Lopuksi on lyhyt kuvaus lajin yleisyydestä Suomessa.

Lyhenteet:

- yks. = yksilöä
- 20/5= koiraat / naaraat = 20 koirasta, 5 naarasta

Havainnoijat:

- SH = Sulka Haro
- JK = Janne Koskinen
- JM = Jussi Mäkinen
- PPy = Petro Pynnönen
- TS = Timo Suomela
- JTo = Jukka Toivanen

Immenkorento (*Calopteryx splendens*)

Laskennoissa 1 koiras suojelualueen rajalla Pornaistenniemen kanavassa 29.6. Laji ei elä suojelualueella, mutta lisääntyy Vantaanjoessa, jolta tämäkin yksilö lieenee lentänyt.

Lisäksi: 7 havaintoa. Koko Viikin alueen ensimmäinen tunnettu sudenkorentohavainto koskee immenkorentoa: Vanhankaupunginlahti n. 1950-luvun loppu (V. Varis, julkaisematon). Tämä on ainoa (*sic!*) tiedossa oleva sudenkorentohavainto lahdelta ennen vuotta 2001. Vantaanjoen populaatio ulottuu harvalukuisena aivan Vanhankaupunginkoskelle asti. Paikalla on retkeilty vähän ja sieltä on ilmoitettu vain kolme havaintoa, 13.6.2008 (JK), 10.7.2009 1/ (PPy) ja 2.7.2011 20/5 (PPy). Havaittu lisäksi Annalan purolla 10.6.2007 (JK), Viikinojalla Taka-Viikissä 24.7.2008 (M. Friman) ja 3.7.2012 1/ (PPy) sekä Arabianrannassa 17.6.2011 (PPy). Viimeksi mainittu oli hetken paikallisena pienessä viemärijoessa, josta nousi taivaalle pohjois-koilliseen.

Immenkorento on varsin yleinen virtaavissa vesissä Etelä-Suomessa.

Neidonkorento (*Calopteryx virgo*)

Lajia ei tavattu laskennoissa vuonna 2012.

Lisäksi: 6 havaintoa. Neidonkorento ei esiinny säännöllisesti alueella. Kaikki havainnot: 8.6.2007 1/ Möylän kallio, lensi etelään kallion editse (H. Sarvanne, j.). 9.6.2007 1/ Taka-Viikki (PPy) ja samana päivänä 1 ohilentävä Toukolan lampare (JK), 10.6.2007 1/ Annalan puro (JK), ja 19.7.2008 1/ Viikin vanhan puhdistamon kanava (PPy). Vuoden 2011 havainnot Viikinojalta viittaavat mahdolliseen lisääntymiseen: 28.6.2011 1/ Viikinoja, tästä eteenpäin näkyi parin viikon ajan, enimmäkseen yhtä aikaa näkyvissä 2/1 (H. Sarvanne, julkaisematon). Vuoden 2012 tilanteesta Viikinojalla ei ole tietoa.

Neidonkorento on varsin yleinen virtaavissa vesissä Etelä-Suomessa.

Idänkirsikorento (*Sympecma paedisca*)

Lajia ei tavattu laskennoissa vuonna 2012. Laji tavattiin loppukesästä kahdesti Kyläsaaren lampareella muiden havainnoijien toimesta.

Lisäksi: 6 havaintoa + 1 todennäköinen. Kaikki: 17.4.2004 Latokartano, vanhalla ratapenkalla havaittu "1 vaaleanruskea tytönkorento" koskenee juuri tätä lajia (J. Paukkunen, julkaisematon). Havainto olisi ollut aikanaan Suomen ensimmäinen. 26.8.2007 Kyläsaari /1 (PPy). 22.5. 1/ ja 26.5.2011 1/1 Pornaistenniemi (TS, JTo). Kyläsaaren lampareella lisääntymishavainto 21.7.2011 2/2 juuri kuoriutunut (JTo) ja 2.8.2011 /1 (JTo).

Idänkirsikorento on harvalukuinen etelärannikon laji, joka havaittiin ensimmäisen kerran Suomessa vuonna 2002. Mainittu luontodirektiivin IV (a) -liitteessä. Laji on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Kyläsaaren lampare on lajin ainoa lisääntymispaikka Viikin alueella.

Sirokeijukorento (*Lestes sponsa*)

Laskennoissa harvalukuinen laji kaikkialla alueella. Yleisin Saunalahdella. Yhteensä laskettiin 293 yksilöä. Vastaavilla merenlahdilla yksilömäärät voivat olla useita tuhansia.

Lisäksi: 75 havaintoa. Laji esiintyy yleisesti kaikilla ympäristön pienvesialueilla. Itse lahdelta on aiemmin ilmoitettu vain yksi havainto: 10.8.2004 "muutama yksilö" Ryönälahti (PPy).

Sirokeijukorento on hyvin yleinen laji lähes koko Suomessa ja se esiintyy lähes kaikenlaisissa vesissä.

Vihertytönkorento (*Coenagrion armatum*)

Laskennoissa havaittiin vain viisi yksilöä: 4/ Säynäslahdenojan laskukohdan ympäristössä 21.6. (uusi havaintopaikka) ja yksi koiras Pornaistenniemen lampien välisessä kanavassa 29.6. Vihertytönkorento on aikainen laji, jonka lentoaika oli loppumassa laskentojen alettua ja jonka tulokset kärsivät laskentojen myöhäisestä aloitusajasta.

Lisäksi: 24 havaintoa. Harvalukuinen laji, joka on runsastunut hieman havaintojakson lopulla. Ensimmäinen havainto 7.7.2006 1/ Viikinoja (PPy). Suurin osa (18) havainnoista Pornaistenniemen padolta 26.5.2009 alkaen. Runsastunut siellä tämän jälkeen: 2009 3 havaintoa / 4 yks, 2010 9 havaintoa / 43 yks, 2011 8 havaintoa / 69 yks, 2012 6 havaintoa / 60 yks. (monet). Muilta paikoilta havaintoja Saunalahdelta 9.6.2007 1/ ja 26.5.2012 1/ (PPy), Kyläsaaren lampareelta 29.5.2007 /1 (JM) sekä Vantaanjoen varresta 28.5.2012 /1 (PPy).

Vihertytönkorento on varsin paikoittainen rehevien järvien ja merenlahtien laji koko esiintymisalueellaan. Se voi olla paikoin runsaslukuinen, mutta Viikissä lajin kanta on niukka.

Vihertytönkorentokoiras (*Coenagrion armatum*) Pornaistenniemellä 25.5.2011. Kuva: Petro Pynnönen.

Keihästytönkorento (*Coenagrion hastulatum*)

Laskennoissa ei tavattu suojelualueella, mutta viereisellä Säynäslahden lampareella kartoituskäynnillä 27.6. 20 koirasta ja 3 naarasta.

Lisäksi: 21 havaintoa. Harvalukuinen laji. Esiintyy säännöllisesti vain kahdella paikalla, Säynäslahden lampareella ja Pornaistenniemellä. Säynäslahdelta on havaintoja vuodesta 2004, Pornaistenniemestä vuodesta 2009. Yksittäisiä havaintoja muualta: 29.5.2007 2/ Toukola (PPy), 9.-10.6.2007 10–15 yks. Toukola (JK, A-M. Kaján), 9.7.2007 1/ Viikinoja (PPy) ja 24.5.2009 10 Kyläsaari (JTo).

Keihästytönkorento on hyvin yleinen suoperäisten alueiden laji. Sopivan biotoopin puuttumisen takia se on vähälukuinen Viikissä.

Eteläntytönkorento (*Coenagrion puella*)

Laskennoissa suojelualueella tavattiin vain neljä yksilöä: 3/ Lammassaaren niityllä 29.6. ja ennätysmyöhäinen yksilö 4.9. Hakalanlahden pohjoisreunalla. Suojelualueen viereisellä Säynäslahden lampareella kartoituskäynnillä 27.6. 40 koirasta ja 10 naarasta.

Lisäksi: 28 havaintoa. Ensihavainto Viikistä 30.6.2006 2/ Taka-Viikki Viikinoja (PPy). Levinnyt viimeisen kuuden vuoden aikana useimmille lampareille. Havaintopaikat ja havaintovuodet: Viikinoja 2006–2010, Herttoniemen palstalampare 2007-2012, Toukola 2007-2008, Säynäslahden lampare 2008-2012, Pornaistenniemi 2010-2011, Kyläsaari 2010-2011. Lammassaaren laidunniityltä erikoinen biotooppihavainto ja vieläpä runsaslukuisena: 2.7.2011 n.100 yks. (PPy).

Eteläntytönkoreennot (*Coenagrion puella*) parittelevat. Säynäslahden lampare 27.6.2012
Kuva: Petro Pynnönen.

Eteläntytönkorento on Suomessa uudistulokas. Vielä vuoden 2000 uhanalaisuusluokituksessa laji oli vaarantunut ja erityissuojeltu. Vuoden 2010 uhanalaisuusluokituksessa eteläntytönkorento arvioitiin kannan arvioidun kasvun takia elinvoimaiseksi. Laji on luonnonsuojeluasetuksessa merkitty erityisesti suojeltavaksi lajiksi. Laji elää tyypillisesti pienissä rehevissä, usein ihmisen tekemissä lammitkoissa.

Sirotytönkorento (*Coenagrion pulchellum*)

Laji on Viikin runsaslukuisin sudenkorento. Esiintyy kaikilla vesialueilla. Se on hyvin runsas ruovikon sisäreunassa, mutta laskenta veneellä ei anna oikeaa kuvaa sen runsaudesta. Laskennassa 1086 yksilöä, näistä 800 yks. 29.6. Pornaistenniemen laskennassa.

Lisäksi: 101 havaintoa. Havainnot jakautuvat tasaisesti ympäri lahtea. Useiden satojen yksilöiden havaintoja Kyläsaaresta, Ryönälahdelta ja Pornaistenniemeltä. Suurin arvioitu määrä 30.5.2010 1 200 yks. Pornaistenniemellä kanavan varrella 150 m:n matkalla (JM).

Sirotytönkorento on hyvin yleinen laji Etelä-Suomessa. Se elää erityisesti rehevillä lammilla, järvillä ja merenlahdilla.

Isotytönkorento (*Erythromma najas*)

Laskentojen runsain laji, 1200 yksilöä. Isotytönkorento viihtyy avoimilla vesialueilla, ja suosii kelluslehtikasvillisuutta, joiden päällä pitää reviiriään. Lahdelta puuttuu kelluslehtinen kasvillisuus lähes kokonaan. Molemmissa lajin lentoaikaan

osuvassa merenpuoleisten alueiden laskennassa tavattiin n. 400 yks. Tätä voi pitää pienenä määränä, sillä vastaavankokoisilla merenlahdilla kerralla havaittu yksilömäärä voi olla useita tuhansia. Lisäksi veneellä suoritettu laskenta suosii isotytönkorentoa eikä se siksi ole alueen runsaslukuisin laji, vaikka laskentatulokset antaakin niin ymmärtää.

Lisäksi: 64 havaintoa. Lahden avovesialueiden lisäksi parhaat esiintymät Pornaistenniemellä ja Vantaanjoessa. Vähentynyt Kyläsaaren lampareelta. Määrät kaikkialla pieniä, mikä kertonee heikosta vedenlaadusta. Suurimmat ilmoitetut kevätkerääntymät (100 yks.) Pornaistenniemestä kahtena vuotena: 10.6.2007 (JK, Anna-Mari Kaján) ja 6.6.2010 (JTo).

Isotytönkorento on hyvin yleinen laji Etelä-Suomessa ja se voi olla paikoin hyvin runsaslukuinen. Viikissä laji on suhteellisen vähälukuinen, ja se hyötyisi kelluslehtikasvillisuuden lisääntymisestä.

Okatytönkorento (*Enallagma cyathigerum*)

Laskennoissa 450 yksilöä. Yleisin Pornaistenniemellä, mutta esiintyy tasaisesti kaikkialla ruovikon ulkoreunassa.

Lisäksi: 87 havaintoa. Runaslukuinen Kyläsaaren lampareella ja Pornaistenniemellä. Esiintyi ainakin vuoteen 2008 asti Saunapellonpuiston lampareella. Kyläsaareissa oli hyvin runsaslukuinen vuosina 2006–2007; yli tuhat yksilöä 7.7.2006 (PPy) ja 29.5.2007 1400 yks, lähes kaikki äskettäin kuoriutuneita (JM).

Okatytönkorento on yleinen monenlaisten elinympäristöjen laji koko Suomessa.

Hoikkatytönkorento (*Ischnura elegans*)

Laskennoissa 45 yksilöä. Suurin osa (20) Kuusiluodon pohjoispuolisessa lahdesa. Muualla ruovikon reunassa havaittiin tasaisesti yksittäisiä, mahdollisesti Kyläsaaresta tai Naurissalmesta lentäneitä yksilöitä.

Lisäksi: 34 havaintoa. Lisääntyy melko runsaslukuisena Kyläsaaren lampareella ja Naurissalmessa Kivinokan ja Kulosaaren välissä. Vain pari havaintoa muualta: 19.7.2008 1/ Hakala, havaittu kaukoputkella lintutornista (PPy), 17.6.2011 /1 Arabianranta ja 20.6.2011 Viikinmäki 1 yks. (JK).

Hoikkatytönkorento on melko tavallinen laji merenlahdilla ja hiukan vähälukuisempi karummilla järvillä ja lammilla. Viikissä varsin vähälukuinen Kyläsaaren lampareta lukuun ottamatta.

Keritytönkorento (*Ischnura pumilio*)

Lajia ei havaittu vuoden 2012 laskennoissa. Viikinojalla tavattiin vain muutama yksilö muiden havainnoijien toimesta.

Lisäksi: 26 havaintoa. Laji on harvalukuinen uudistulokas koko Suomessa. Viikin kaikki havainnot ovat Taka-Viikistä Viikinojan lampareilta ja puroilta. Havaittiin ensimmäisen kerran vuonna 2006, jolloin paikalta löytyi noin 5 yks. (PPy ym.).

Yksilömäärät ovat olleet aina vain muutamia yksilöitä, mutta vuonna 2008 puron vieressä olleessa kaivetussa allikossa yksilöitä eleli hieman runsaammin. Tuolloin esimerkiksi 19.6.2008 20/10 yks. (PPy), 27.6.2008 40 yks. (SH, JK) ja 11.7.2008 30 yks. (JTo), mutta tuo allikko jyrättiin tasaiseksi jo samana vuonna. Vuosina 2009–2011 laji eli edelleen alueella, mutta hyvin pieninä määrinä.

Laji on Suomessa vielä harvinainen uudistulokas, joka lienee leviämässä Suomeen. Esiintyy usein hyvin pienillä ja väliaikaisilla lampareilla, mutta myös avoimilla puroilla.

Sulkakoipikorento (*Platycnemis pennipes*)

Lajia ei havaittu vuoden 2012 laskennoissa.

Lisäksi: 13 havaintoa. Esiintyy alueella vain Vantaanjoessa ja sen ympäristössä. Esimerkiksi 9.6.2007 Vantaanjoki 100 juuri kuoriutunutta (PPy). Keväisistä nuorista yksilöistä sirontahavaintoja läheisiltä Annalan puroilta ja Viikinmäestä. Ensihavainto Kyläsaaren ruderaatilta 16.6.2006 1/ (PPy).

Sulkakoipikorento on Etelä-Suomessa tavallinen virtaavien vesien laji, joka voi paikoin olla hyvin runsaslukuinen.

Kirjoukonkorento (*Aeshna cyanea*)

Laskennoissa ei tavattu suojelualueella. Yksi koiras tavattiin Säynäslahden lampareella 21.8. ja kolme koirasta Fastholman lumenkaatopaikan ojassa 30.8.

Lisäksi: 67 havaintoa. Kirjoukonkorento lisääntyy lahden itäreunan varjoisissa pienvesissä. Reviirikoirasta on havaintoja Herttoniemen palstalampareelta, Säynäslahden reunan ojista, ja ainoana havaintona lahden länsipuolelta Toukolan lampareelta 6.8.2007 (JK). Herttoniemen palstalampareelta on runsaasti lisääntymishavaintoja. Paljon retkeilyltä Pornaistenniemeltä on vain yksi havainto 8.8.2010 /1 (TS). Laji saalistee alueella tyypillisesti varjoisilla metsäteillä. Suurimmat kerääntymät, 5 yks., on nähty Fastholman lumenkaatopaikalla (monet).

Kirjoukonkorento on melko paikoittainen ja vähälukuinen laji esiintymisalueellaan Etelä-Suomessa. Laji on lahden itäosan pienvesissä suhteellisen tavallinen.

Ruskoukonkorento (*Aeshna grandis*)

Laskennassa 101 yksilöä. Esiintyi tasaisesti kaikkialla olematta erityisen runsas missään.

Lisäksi: 129 havaintoa. Viikin tavallisin ukonkorentolaji yhdessä etelänukonkorenon kanssa. Ruskoukonkorento lisääntyy alueella kaikilla vesialueilla. Määrät ovat yleensä pieniä, poikkeuksena 10.–13.8.2004 80 yks. Säynäslahden lampareella (PPy) ja 13.8. ”kymmeniä” Kyläsaaren lampareella (PPy). Samoin 10.8.2006 havaittiin 50 yks. Pornaistenniemellä (C. Hassel).

Ruskoukonkorento on hyvin yleinen laji lähes koko Suomessa ja se elää lähes kaikenlaisissa biotoopeissa.

Siniukonkorento (*Aeshna juncea*)

Siniukonkorento 12.9.2009 Herttoniemen palstat. Kuva: Petro Pynnönen.

Laskennoissa yksi muniva naaras Fastholman länsipuolella 4.9. ja koiras sekä muniva naaras Säynäslahden lampareella 21.8.

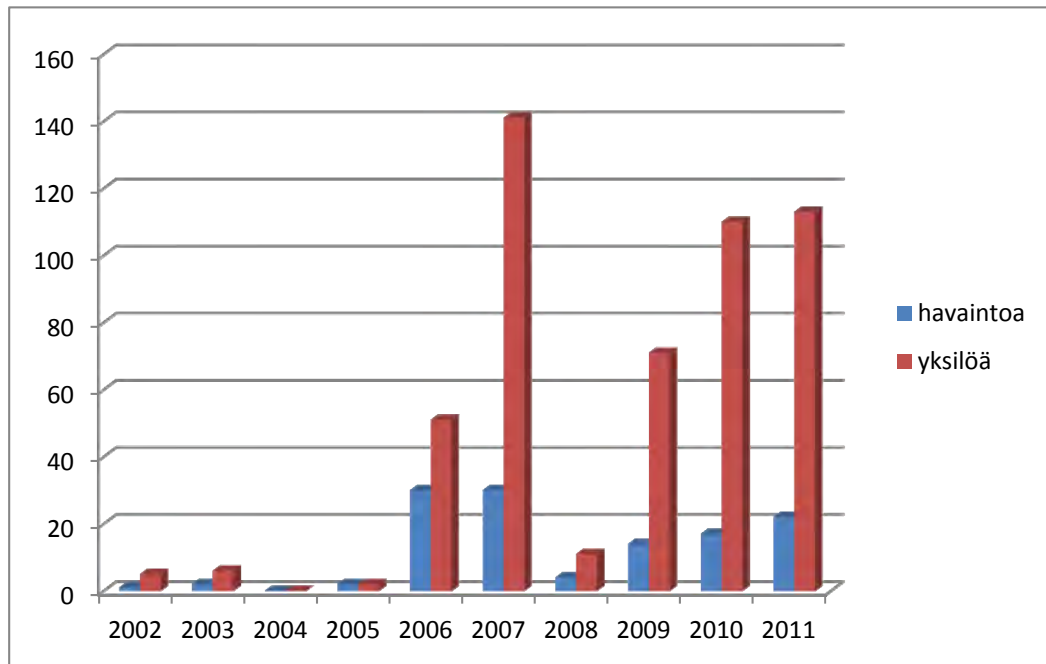
Lisäksi: 30 havaintoa. Harvalukuinen siniukonkorento esiintyy säännöllisimmin Säynäslahden lampareella, mutta lajin voi periaatteessa tavata missä vain. Reviirikoiraita on tavattu lisäksi Saunapellonpuiston, Kyläsaaren ja Toukolan lampareilla (monet). Paljon retkeilyltä Pornaistenniemieltä on vain yksi havainto 20.9.2009 1/ (S. Karjalainen). Suurimmat määrät vaatimattomia: 17.7.2005 5 yks. Säynäslahden lampare ja 16.8.2006 4/2 Toukolan lampare (PPy).

Siniukonkorento on hyvin yleinen laji koko Suomessa. Suo ympäristön lajina se on varsin harvinainen Helsingissä Viikki mukaan lukien.

Etelänukonkorento (*Aeshna mixta*)

Laskennoissa 116 yksilöä. Etelänukonkorento on erityisen tarkkaan seurattu laji Viikissä, sillä sen ensihavainto tehtiin Suomessa vasta 2002. Viikissä laji tavattiin tuona samana vuonna. Tämän kartoituksen viimeinen soutu laskentakierros 4.9. oli ajoitettu myöhäiseksi tätä lajia silmällä pitäen. Tuon päivän summa 105 yksilöä on suurin laskettu määrä Suomesta. Aiemmatkin suurimmat määrät ovat olleet Viikistä. Reviirikoiraita, eli ruovikon reunassa reviiriään puolustavia koiraita, esiintyi tasaisesti lähes kaikkialla ruovikon reunassa ja lajin yksilöitä voi tavata missä vain reuna-alueen aukeilla paikoilla.

Lisäksi: 126 havaintoa. Nykyisin jo runsaslukuisin ukonkorentolaji alueella, mutta vuosittainen vaihtelu on suurta. Vuosien 2002–2003 kaikki havainnot: 9.9.2002 4–5/ Hakala ja /1 Etu-Viikki (M. Hämäläinen), 17.9.2003 2–3/ Hakala ja 3–4 Etu-Viikki (M. Hämäläinen) sekä 3.10. 1 yks. Pornaistenniemi (T. Taponen).

Etelänukonkorentohavainnot Viikissä vuosina 2002–2011.

Suurin osa havainnoista on tehty Fastholman lumenkaatopaikalla, mutta lajia on tavattu kaikkialla lahden ympäristössä. Reviirikoiraita on tavattu säännöllisesti vain Pornaistenniemen lampareella ja Purolahdella. Suurimmat määrät Fastholmasta: 9.9.2007 20/10 (JTo) ja 26.9.2009 30 yks. (JTo, S. Karjalainen, T. Päivinen)

Etelänukonkorento on levinnyt kymmenessä vuodessa koko etelärannikolle ja jonkin verran sisämaahankin. Se on rehevien vesien laji, ja on paikoin jo runsaslukuinen. Laji pystyy lisääntymään Suomessa aiemmista spekulatioista poiketen ja mitä todennäköisimmin lisääntyy Vanhankaupunginlahdellakin.

Rannikkoukonkorento (*Aeshna serrata*)

Laskennoissa tavattiin 23 yksilöä. Havaittiin vain Pornaistenniemen lampareilla ja tasaisen harvakseltaan lahden itäreunan ruovikon reunoissa. Laji on tyypillinen ruovikon ulkoreunan laji ja veneellä suoritettu laskenta suosii sen havaitsemista.

Lisäksi: 16 havaintoa. Harvalukuinen. Eniten havaintoja Pornaistenniemeltä ja Kyläsaaren lampareelta. Munintahavainnot Ryönälahdelta ja Taka-Viikistä Viikinojalta. Ensimmäinen havainto 6.8.2004 1/ Saunalahti (PPy). Havainnot on tehty ajalla 5.7.–5.9. Sudenkorentoselvityksessä 2002 julkaistu havainto 1.10.2002 Vanhankaupunginkoskelta ei sovi lajin tyypilliseen lentoaikaan ja on siksi jätetty tästä pois.

Rannikkoukonkorento on suhteellisen harvinainen ja harvalukuinen laji, joka esiintyy Suomessa vain rannikolla. Vanhankaupunginlahden ruovikkoinen ranta-vaiva on lajin ominaisinta elinympäristöä.

Aitojokikorento (*Gomphus vulgatissimus*)

Lajia ei tavattu vuoden 2012 laskennoissa, sen sijaan siitä saatiin havainto Pornaistenniemen niityltä 8.6.2012 1 yks. (JTo).

Lisäksi: Lajista on kaksi aiempaa havaintoa Vantaanjoen piiristä: 30.5.2008 1 vastakuoriutunut Viikinmäki (JK, S. Kari) ja 22.7.2011 1/ Vanhankaupunginkoski (PPy).

Aitojokikorento on suhteellisen harvinainen virtavesien laji. Laji esiintyy harvalukuisena Vantaanjoessa.

Vaskikorento (*Cordulia aenea*)

Laskennoissa tavattiin vain Pornaistenniemen lampareella: kolme koirasta 29.6.

Lisäksi: 16 havaintoa. Harvalukuinen. Esiintyy lähinnä vain Pornaistenniemellä, sielläkin vain muutamia yksilöitä kerrallaan. Kaksi havaintoa muualta: 24.–25.5.2009 1 yks. Kyläsaari (JTo, PPy) ja 25.5.2009 1 yks. Lammassaari (JK, S. Kari).

Vaskikorento on hyvin yleinen ja runsaslukuinen laji suoperäisissä vesistöissä. Sopivan biotoopin puuttumisen vuoksi laji on harvinainen Viikissä.

Liitokorento (*Epitheca bimaculata*)

Laskennoissa tavattiin kaksi reviirikoirasta: 21.6. Saunalahdella ja 29.6. Pornaistenniemen takalampareella. Reviiriä pitävät koiraat lentävät tyypillisesti melko matalalla avoimen veden yllä ja niiden havaitseminen rannalta käsin on vaikeaa. Toisaalta naaraita ja nuoria koiraita voi löytää lentämästä maan yllä aukeilla paikoilla.

Lisäksi: 9 havaintoa. Ensimmäinen havainto 1.6.2007 1 Kyläsaari, heinikossa (JTo). 26.5.2009 Pornaistenniemen padolla havaitun massakuoriutumisen (n. 40 yks, PPy, monet) jälkeen paikalla havaittu pieniä määriä kuoriutuvia vuosittain touko-kesäkuun vaihteessa. Alueella on havaittu aikuinen lennossa ennen vuotta 2012 vain kerran: 28.5.2009 1 yks. Pornaistenniemen niittyjen yllä (SK).

Liitokorento on melko harvinainen ja harvalukuinen koko esiintymisalueellaan Etelä-Suomessa. Lisääntyy ainakin Pornaistenniemen lampareella.

Täpläkiiltokorento (*Somatochlora flavomaculata*)

Laskennassa tavattiin kolmella paikalla: 25.7. 10 koirasta Lammassaaren niityn yllä, 27.7. yksi koiras Saunalahdella ja 21.8. yksi koiras Säynäslahden lampareella. Laji lentää tyypillisesti avoimen niityn yllä tai vastaavilla metsänreunapaikoilla. Koiraat pitävät reviiriä veden yllä.

Lisäksi: 16 havaintoa. Harvalukuinen lahden reuna-alueilla. Eniten havaintoja Pornaistenniemeltä ja Säynäslahti–Keinumäki-alueelta. Ensihavainto 6.8.2004 2/ Keinumäki (PPy).

Täpläkiiltokorento (*Somatochlora flavomaculata*) on veden yllä lentäessään kesy, eikä juuri välitä ihmisistä eikä veneestä. 27.7.2012 Saunalahti. Kuva: Petro Pynnönen.

Täpläkiiltokorento on melko yleinen ja paikoin runsaslukuinen rehevien ja suorantaisten järvien sekä merenlahtien laji.

Välkekorento (*Somatochlora metallica*)

Laskennoissa havaittiin 19 yksilöä. Esiintyy harvakseltaan ruovikon ulkoreunassa. Eniten havaintoja Pornaistenniemeltä ja Säynäslahdenojan laskukohdasta.

Lisäksi: 22 havaintoa. Harvalukuinen. Esiintyy lähinnä Vantaanjoen suun alueella, Vantaanjoella, Pornaistenniemellä ja Toukolan lampareella, jolta mm. toukka-havainto 21.4.2007 (SH, JK). Yksittäisiä havaintoja lahden itärannalta ja Taka-Viikistä.

Välkekorento on melko yleinen, mutta harvalukuinen rehevien ja suorantaisten järvien sekä merenlahtien laji.

Litteähukankorento (*Libellula depressa*)

Laskennoissa yksi koiras 2.7. Herttoniemen viljelypalstojen lampareelta. Lajia ei aiemmin ole tuolla lampareella tavattu, ja tämäkin yksilö nousi taivaalle. Laji on tunnettu liikkuvuudestaan ja lisääntymisestään pienissä lyhytaikaisissakin vesialtaissa.

Litteähukankorentokoiras (*Libellula depressa*) Keinumäellä 10.7.2009. Kuva: Petro Pynnönen.

Lisäksi: 15 havaintoa. Harvalukuinen laji, joka esiintyy säännöllisesti ainoastaan Taka-Viikissä Viikinojalla. Sieltä ensihavainto 3.7.2006 1/ (PPy). Enimmillään Viikinojalla 11.7.2008 5/2 (JTo). Kolme havaintoa muualta: 22.6.2009 1 yks. Viikimäki (JK), 10.7.2009 1/ Keinumäki (PPy) ja myöhäinen, sama yksilö 19. ja 27.8.2011 1/ Fastholma (JTo).

Litteähukankorento on suhteellisen harvinainen ja hyvin vähälukuinen laji Etelä-Suomessa. Laji elää matalissa allikoissa ja ojissa, usein ihmisen kaivamissa. Elinympäristönsä valinnan vuoksi lajin esiintymät eivät tyypillisesti ole pitkäikäisiä.

Ruskohukankorento (*Libellula quadrimaculata*)

Laskennoissa yhteensä 604 yksilöä. Kevään ja kesän runsaslukuisin aitosudenkorento Viikissä. Suurimmat määrät Saunalahdella, Hakalan ja Purolahden välillä Klobbenin kannaksella. Puuttuu vain aivan uloimmasta ruovikon reunasta.

Ruskohukankorento (*Libellula quadrimaculata*) Pornaistenniellä 31.5.2011. Kuva: Petteri Pynnönen.

Lisäksi: 100 havaintoa. Yleinen. Esiintyy alueen kaikilla vesialueilla. Runsain Kyläsaaren ja etenkin Pornaistenniemen lampareilla. Suurimmat keväiset kuoriutumiskerääntymät ovat olleet 200–250 yksilön luokkaa.

Ruskohukankorento on koko levinneisyysalueellaan hyvin yleinen ja runsaslukuinen laji.

Merisinikorento (*Orthetrum cancellatum*)

Laskennoissa tavattiin vain Hakalan rannassa Klobbenin kannaksen molemmin puolin ja yksi yksilö Lammassaaren niityn pohjoispäässä. Yhteensä havaittiin 20 koirasyksilöä.

Lisäksi: 22 havaintoa. Harvalukuinen laji, joka yleistynyt Hakalanlahdella aivan viime vuosina. Ensimmäinen havainto 22.6.2005 1/ Ryönälahti (PPy). Ensimmäinen isompi määrä 13.8.2007 10/1 Hakalanlahti (PPy). 23.7.2011 30/ Hakalan lintutori (PPy).

Merisinikorento on suhteellisen yleinen ja melko vähälukuinen laji esiintymisalueellaan merenrannikolla. Laji on Helsingissä varsin vähälukuinen, ilmeisesti liikaisten vesien vuoksi.

Tummasyyskorento (*Sympetrum danae*)

Tummasyyskorentokoiras (*Sympetrum danae*) Pornaistenniemellä 21.8.2012. Kuva: Petro Pynnönen.

Laskennoissa havaittiin vähän, 54 yksilöä. Laji on runsaslukuisempi kuin laskenta antaa ymmärtää, sillä se ei esiinny avoveden reunassa vaan ruovikon sisäreunoilla ja pienillä reunojen vesialueilla. Suurin yksittäinen määrä Lammassaaren niityltä kuoriutuvia yksilöitä: 30 yks. 25.7. Esiintyy kaikkialla Vanhankaupunginlahden alueella.

Lisäksi: 96 havaintoa. Yleinen jokapaikanlaji. Havaittu 3.7.–25.10. välisenä aikana. Suurimmat määrät muutamia kymmeniä.

Tummasyyskorento on hyvin yleinen ja runsaslukuinen laji. Se elää monenlaisissa seisovissa pienvesissä.

Elokorento (*Sympetrum flaveolum*)

Laskennoissa 423 yksilöä. Näistä selvästi suurin osa 21.8. maalaskennassa: 271 yksilöä eri puolilla lahden rantoja. Tuon päivän summa koostui ilmeisesti vaelta-neista yksilöistä, ja se vääristää lajin runsaussuhdetta. Yleisyydeltään verrattavissa tummasyyskorentoon. Suurin määrä muina päivinä Lammassaaren niityllä. Kuten tummasyyskorento, ei esiinny ruovikon ulkoreunassa eikä siten osu veneestä tehtäviin laskentoihin.

Lisäksi: 48 havaintoa. Melko yleinen laji, jonka runsaus vaihtelee suuresti vuosittain. Suurimmat havaitut määrät muutamien kymmenien luokkaa. Havainnot 23.6.–11.10. väliseltä ajalta. Kaksi lokakuista havaintoa: 11.10.2007 1/ Hakala (PPy) ja 2.10.2010 /1 Fastholma (TS).

Elokorento on yleinen koko Etelä-Suomessa. Lajilla on todettu selkeitä vaelluksia, joiden johdosta sen runsaus vaihtelee huomattavasti vuosittain.

Verikorento (*Sympetrum sanguineum*)

Laskennoissa 14 koirasyksilöä. Näistä yhdeksän Pornaistenniemellä, kolme Hakalanniemellä ja kaksi Fastholman lumenkaatopaikalla.

Lisäksi: 18 havaintoa. Harvinainen ja harvalukuinen. Havaittu Fastholmassa (4 hav), Pornaistenniemellä ja Kyläsaarella (1 hav). Ensimmäinen: 5.9.2007 1/ Fastholma (T. Laurinsalo). Vuodesta 2008 tavattu vuosittain Pornaistenniemellä, jossa todennäköisesti lisääntyy. Suurimmat määrät Pornaistenniemellä 2010: 3.8. 5/ (JTo) ja 7.9. 6/ (JTo). Kyläsaaren ainoa: 10.8.2011 3/ (JTo). Havainnot vuosittain (yksilöä/havaintoa): 2007 1/1, 2008 3/2, 2009 1/1, 2010 18/7, 2011 18/7 ja 2012 20/8(alustava).

Verikorento on Suomessa harvinainen ja vähälukuinen rehevien vesien laji. Uusi tulokas Uudellamaalla, ensihavainto vuodelta 2005 Helsingistä. Vuonna 2010 laji vaelsi laajalti koko Etelä-Suomeen ja määrät kasvoivat Viikissäkin selvästi. Runsaastuva laji.

Lännensyyskorento (*Sympetrum striolatum*)

Lajia ei tavattu vuoden 2012 laskennoissa.

Lisäksi: 6 havaintoa. Vuoden 2011 yllätys oli lännensyyskorentojen löytyminen alueelta loppusyksystä. Aiemmat itäisimmät havainnot Suomesta on Hangosta. Ensimmäistä yksilöä lukuun ottamatta kaikki olivat tummia *nigrescens*-tyyppisiä koiraita. Kaikki havainnot: 24.10. 1/ vaalea yksilö Fastholma, 25.10. 3/ Hakala, 31.10. 3/ Purolahti, 1/ Hakala, sekä viimeinen sinnittelijä 4. ja 9.11. 1/ Hakala (PPy). Lajia on yritetty löytää alueelta vuosia, joten on mahdollista, että yksilöt ovat todella vuoden 2011 syksyllä levinneet alueelle. Niiden löytyminen vasta aivan loppusyksystä saattoi johtua siitä, että ne huomattiin vasta punasyyskorentojen vähennyttyä sen lentoajan loppuessa.

Lännensyyskorento on Ahvenanmaalla yleinen ja melko runsaslukuinen laji. Uudellamaalta tavataan melko yleisenä Hangossa. Tavattu lisäksi Raaseporin Bro-marvissa. Havainnot Viikistä 2011 koskivat mahdollisesti vaeltaneita yksilöitä, eikä laji siten lisääntyne alueella. Tähän saadaan varmennus tulevana vuosina.

Punasyyskorento (*Sympetrum vulgatum*)

Laskennoissa havaitut 578 yksilöä ei anna oikeaa kuvaa lajin yleisyydestä. Laji esiintyy enemmän ruovikon sisäreunassa, johon laskenta ei keskittynyt. Punasyyskorento on syksyisin ylivoimaisesti yleisin sudenkorentolaji alueella, noin 10 kertaa yleisempi kuin elokorento (vrt. tämä).

Lisäksi: 173 havaintoa. Hyvin yleinen jokapaikanlaji alueella. Hatikassa julkaistu 9.9.2001 2 yks. (M. Leinonen) on ensimmäinen julkaistu sudenkorentohavainto Viikin-Vanhankaupunginlahden alueelta. Suurimmat havaitut määrät Purolahdelta. Lentoaika hyvin pitkä, tavattu 5.7.–4.11. välisenä aikana: aikaisimmat 5.7.2006 2/ Taka-Viikki (PPy), myöhäisimmät 4.11.2011 1/ Hakala ja 1/ Fastholma (PPy)

Punasyyskorento on hyvin yleinen ja hyvin runsaslukuinen jokapaikanlaji Etelä-Suomessa.

Täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*)

Laskennoissa tavattiin yhteensä viisi yksilöä kolmella paikalla. Lisäksi ennestään tunnetulla esiintymispaikalla Pornaistenniemen piilolla tavattiin laskentojen ulkopuolella 15. ja 18.6. 1 koiras, ilmeisesti sama yksilö.

Yhtenäiskoordinaatit havainnoille:

Pornaistenniemi, piilo	15.–18.6.	1 koiras	6679694N, 3388954E
Saunalahti	21.6.	1 koiras	6678089N, 3390587E
Pornaistenniemi, takalampare	29.6.	3 koirasta	6679523N, 3389071E
Mölylä	27.7.	1 koiras	6679211N, 3390329E

Täplälampikorento (*Leucorrhinia pectoralis*) ja isotytönkorento (*Erythromma najas*), kumpikin koiraita, Pornaistenniemellä 10.6.2013. Kuva: Petro Pynnönen.

Täplälampikorento sinnittelee ilmeisesti hyvin pienen populaation voimin lahdella. Näin pienet määrät voisivat olla kauempaa lentäneitä yksilöitäkin, mutta lajin esiintyminen vuodesta toiseen Pornaistenniemellä viittaa lisääntymiseen ainakin siellä.

Lisäksi: 4 havaintoa. Hyvin harvinainen, 4 havaintoa. Kaikki: 20.6.2005 1/ , 17.6.2011 1/ ja 2.7.2011 2/ Pornaistenniemen piilokoju (PPy), sekä 29.6.2007 1/ Herttoniemen palstalampare (PPy). Jälkimmäinen oli paikalla vain yhtenä päivänä lajin tyypilliseen liikehdintäaikaan.

Täplälampikorento on paikoittainen ja paikoin runsaslukuinen laji Etelä-Suomen rehevissä vesissä. Mainittu luontodirektiivin IV(a) -liitteessä. Lisäksi laji on myös luontodirektiivin II -liitteen laji, jolle tulee osoittaa erityisten suojelutoimien alueita ja se on rauhoitettu luonnonsuojelulain nojalla. Vanhankaupunginlahti ei ole ideaalista ympäristöä täplälampikorennolle, joka suosii runsasta kelluslehtikasvillisuutta.

Isolampikorento (*Leucorrhinia rubicunda*)

Laskennoissa 1 koiras 29.6. Pornaistenniemen takalampareella. Pornaistenniemellä lisäksi 21.5.–15.6. yhdeksän yksilöä. Nämä olivat ensimmäiset havainnot lajista Pornaistenniemellä vuoden 2005 jälkeen.

Lisäksi: 7 havaintoa. Harvinainen laji, joka havaittu kolmella paikalla: Pornaistenniemellä 20.6.2005 1/ (PPy), Toukolan lampareella 9.6.2007 1 yks. (JK) ja Säynäslahden lampareella, jolla on ollut hyvin pieni kanta vuodesta 2009 lähtien. Enimmilläänkin paikalla on havaittu vain kolme koirasta (10.6.2009). Naaras havaittiin munimassa Säynäslahden patotien ojaan 100 m:n päässä lampareesta 16.6.2011 (PPy).

Isolampikorento on Suomessa hyvin yleinen ja runsaslukuinen, usein suoperäisten vesistöjen laji. Viikissä lajille sopivaa elinympäristöä on vähän ja laji on siten harvalukuinen.

7 Toimenpide-ehdotuksia

Vanhankaupunginlahti kärsii liiallisesta ravinnekuormituksesta, jonka aiheuttavat Vantaanjoesta, Kumpulan purosta, Viikinojasta ja pienemmistä lähteistä tulevat ravinteet. Satunnaisesti vanhalta puhdistamolta tulevat ylivuotopäästöt aiheuttavat pitkäaikaisia vaikutuksia pohjaeläimistölle. Säynäslahdenoja on puhtain lahden laskevista puroista ja ainoa, jossa elää säännöllisesti sudenkorentoja. Rehevöitymisen vuoksi lahden rantojen kasvillisuus on hyvin yksipuolista, enimmäkseen ruovikkoa.

Tärkein toimenpide sudenkorentojen elinolojen parantamiseksi on vedenlaadun parantaminen. Vantaanjoen ravinnekuormituksen voimakas vähentäminen on suurin yksittäinen ja samalla haastavin toimi. Paikallisesti merkittävä ravinnelähde on koetilan laitumilta Viikinojaan ja sitä kautta Purolahdelle tuleva lehmien ja lannoitteiden aiheuttama kuormitus. Tämä näkyy Viikinojan sudenkorentolajistossa. Laidunten yläjuoksulla lajimäärä on selvästi suurempi kuin alajuoksulla. Laitumille tulisi tehdä suojavaohykkeitä ojien varsille, jotta ylivuototeikas vesi suodatuisi edes jonkin verran tai ohjata ojien vesi vedenpuhdistamolle Viikinojan sijaan. Samoin Viikinojaan yläjuoksulla lasketut hulevedet tulisi ohjata muualle kuin puroon. Purolahti Viikinojan suun kohdalla on liian rehevä useimmille sudenkorentolajeille. Kumpulanpuro tuo Arabianrantaan mukanaan hyvin likaista vettä taajama-alueelta. Arabianrantaan Kumpulanpuroon kaivetussa lammessa ei elä yhtään sudenkorentolajia, mikä kertoo paljon veden laadusta. Hulevesien vähentäminen purosta on haastavaa.

Kumpulanpuroa pitkin tuleva vesi on Hermannin kohdalla hyvin likaista, eikä siinä elä lainkaan sudenkorentoja. 27.6.2012. Kuva: Petro Pynnönen.

Sudenkorennot lahdella viihtyvät alueilla, joilla vesi suodattuu jonkin verran kasvillisuuden läpi kuljettuaan. Samoin vesikasvillisuus näytti voivan paremmin tällaisilla alueilla. Tällaisten vesialueiden lisääminen ruoppaamalla lisäisi sudenkorennoille sopivaa elinympäristöä. Ruoppaukset tulee suorittaa ruovikon sisällä ruoppaamalla mutkittavia kanavia ruovikon reunan suuntaisesti, ilman että niihin on suora vesiyhteys lahdelta. Näin nouseva ja laskeva merivesi suodattuisi niihin kasvillisuuden läpi. Ruopattavien aukkojen vesialueen tulee olla riittävän suuri, jotta sudenkorennot viihtyvät ja niiden lähellä tulisi olla avointa maa-aluetta naaraita ja ei-sukukypsiä yksilöitä varten.

Sudenkorennoilla koiraat pitävät reviiriään veden äärellä, naaraiden tullessa veden äärelle vain hakeutuessaan parittelemaan. Suurimman osan aikuisajastaan ne elävät avoimilla alueilla kauempana vedestä. Ruopattavan kanavan vähimmäisleveys olisi hyvä olla kolmesta viiteen metriä, jotta se ei heti kasvaisi umpeen ja jotta siihen paistaisi aurinko ruovikon yli. Mitä enemmän ruopattavassa alueessa on mutkia, laajennuksia ja pieniä lahdenpohjukkoita, sitä parempi. Esimerkiksi Ryönälahden itäreuna on hyvin monotonista ruovikkoa vailla avoimia vesialueita. Siihen mahtuu useampikin tällainen pitkittäiskanava. Ruoppausmassa tulisi kuljettaa pois, jottei se patoaisi ruovikkoa. Vesialueen lisääminen vaikuttaisi todennäköisesti suotuisasti pesimälinnustoon.

Pornaistenniemen lampareiden välisessä kanavassa oleva laajennus on malliesimerkki hyvästä sudenkorentobiotoopista alueella. Vesi on puhdasta, reunakasvillisuus ei ole pelkkää ruovikkoa ja vedessä kasvaa runsaasti uposlehtikasvillisuutta (kiehkuraarvia/karvalehteä, määräitys auki). Kuvatun näkymän oikeassa yläreunassa näkyi täplälampikorento ja paikalla lensi heinäkuussa rannikkoukonkorento 29.6.2012. Kuva: Petro Pynnönen.

Toinen mahdollinen ruoppauskohde on Hakalanlahden pohjoisreuna. Siinä on nykyisin Hakalasta Lammassaareen lehtiä varten tie, jonka molemmin puolin voisi melko helposti ruopata polun suuntaiset kanavat. Käyttämätön tie olisi sopivan kokoinen avoin alue vesialueen vieressä, jotta naaraat ja vastakuoriutuneet viihtyisivät.

Samoin Säynäslahti on kokonaan umpeenkasvanutta ruovikkoa. Sudenkorennoille olisi melko helppo tehdä allikoita Säynäslahden poikki kulkevan patotien molemmin puolin. On hyvä, jos allikoiden vieressä on lisäksi avoimempaa biotooppia. Ruovikon kokonaan ympäröimillä pienillä lampareilla lajisto ei ole niin monipuolinen kuin lampareilla, joita reunustaa matalakasvuinen niitty tai suoreunus. Avoin alue on syytä olla lampareen pohjoispuolella, jotta rannoille mahdollisesti kasvava pensaikko tai puusto ei varjosta sitä.

Lammassaaren (kohde 6) ja Purolahden niittyjen niitto vaikuttaa suotuisasti sudenkorentoihin. Useat lajit viihtyvät niittyjen matalakasvuosilla osilla ja niittyjen vesiallikot ovat tärkeitä lisääntymispaikkoja monille lajeille.

Aivan suojelualueen rajalla sijaitseva Säynäslahden lampareen (kohde 8) sudenkorentolajisto kärsii paikan sulkeutuneisuudesta. Lampea etelän puolelta varjostavien puiden kaataminen ja alueen lounaispuolisen ojien väliin jäävän alueen raivaaminen pusikosta lisäisivät sudenkorentojen viihtymistä paikalla.

Viikin koetilan viereinen Saunapellonpuiston lampare (kohde 12) on täynnä istutettuja kaloja, jotka ilmeisesti syövät sudenkorenon toukat hyvin tehokkaasti. Lampi olisi hyvä kuivata kerran kokonaan ja kalat poistaa.

Viikinojan suu Purolahdella on ylirehevöitynyt, eikä siinä kasva muita kasveja kuin järvi-ruovikkoa. Sudenkorentolajisto on paikalla niukka. 21.6.2012 Kuva: Petro Pynnönen.

Suojelualueen ulkopuoliset sudenkorentokohteet

Kyläsaaren lampare (kartta 2, kohde 1)

Lampare, jonka erottaa merestä vain kapea sorakannas. Vesi on osin murtovettä. Lampi on hoikka- ja okatyönkorenonn päälisääntymisalue alueella. Idänkirsikorenonn on havaittu kuoriutuvan lammesta vuosina 2011 ja 2012. Lammella on havaittu mm. liitokorento, rannikkoukonkorento ja verikorento. Yhteensä lammen ympäristössä on havaittu 22 lajia.

Toukolan lampare (kohde 2)

Pieni puistolampi aivan Hämeentien kupeessa. Havaittu lajisto on ollut lammen kokoon nähden yllättävän monipuolinen, 14 lajia. Lammen syvyys on noin metrin ja siinä elää mm. ruutanoita.

Vantaanjoki (kohde 3)

Vantaanjoen alajuoksu merestä Lahdentielle asti käsittää muutaman sata metriä hitaasti virtaavaa jokea ja Vanhankaupunginkosken. Joessa elää näin alajuoksulla hyvin vähän lajeja. Yhteensä paikalla on tavattu 9 lajia. Sulkakoipikorento lisääntyy siinä, ja aivan kosken niskalla elää pieni immenkorentopopulaatio. Kolme aitojokikorentohavaintoa on tehty koskella ja sen läheisyydessä.

Säynäslahden lampare (kohde 8)

Lampare sijaitsee Keinumäen Säynäslahden puoleisessa reunassa. Lampare on ainoa suorantainen lampi alueella, ja ainoa paikka, jossa esiintyy säännöllisesti keihästyönkorento, siniukonkorento ja isolampikorento. Kirjoukonkorento elää lammen lähiojissa ja eteläntyönkorento lisääntyy lammessa. Yhteensä lammella on tavattu 13 lajia.

Taka-Viikin Viikinoja (kohde 13)

Koetilan laidunten yläjuoksun puolelta melko puhdasvetinen Viikinoja on tullut tunnetuksi kerityönkorentoesiintymästään aivan Latokartanon kirkon vieressä. Puron leventymissä on sinnitellyt pieni populaatio ainakin löytövuodesta 2006 asti. Litteähukankorenonn löytää Viikistä varmimmin täältä. Vuoden 2011 havaintojen mukaan purossa voisi elää pieni neidonkorentopopulaatio. Viikinojalla on tavattu 17 sudenkorentolajia.

Saunapellonpuiston lampare (kohde 12)

Lampare on yksi puhtaimmista ja parhaimman näköisistä sudenkorentolammista, mutta siinä elää hyvin runsaasti istutettuja kalalajeja, joiden saalistus kohdistuu vahvasti sudenkorenonn toukkiin. Aiemmin kohtalaisella korentolammella lajisto on nykyään olematon. Lammella on tavattu 11 lajia, mutta se on ollut käytännössä tyhjä sudenkorenoista jo vuosia. Nykyisin lammessa elää allikkosalakka, ruutana, hopearuutana, kymmenpiikki ja mahdollisesti muitakin kalalajeja sekä rapuja. Lammen kuivatus talvella, kalojen poisto ja kalojen istutuskielto voisivat palauttaa korentolajiston nopeasti.

Herttoniemen palstalampare (kohde 14)

Pieni, viljelypalstojen lisäkastelua varten kaivettu parikymmentä metriä pitkä allikko. Savipohjainen, sameavetinen lampare on kirjoukonkorenon suosiossa. Pui-
sella laiturilla istuessa kirjoukonkorento tulee lentelemään usein aivan viereen. Lampareelta löytää runsaasti kirjoukonkorenon toukkia. Eteläntytönkorento val-
tasi lampareen vuonna 2006 ja on elänyt siinä siitä lähtien. Satunnaisvierailijana
on tavattu mm. täplälampi-, litteähukan- ja välkekorennot. Lampareella ja sen
läheisyydessä on tavattu 15 sudenkorentolajia. Pohjaeliöstö on runsasta ja lam-
messa elää mm. kymmenpiikkejä, vesiliskoja ja sammakoita.

Fastholma (kohde 16)

Fastholman niemellä on lumenkaatopaikka ja puujätteen käsittelypaikka eikä siel-
lä ole ojen ja sulamisvesien lisäksi avovettä. Näillä avoimilla aukeilla viihtyvät
ukon- ja syyskorennot usein pitkälle syksyyn. Fastholma on tullut tunnetuksi hy-
vänä paikkana valokuvata ukonkorentoja. Ukonkorennot laskeutuvat syys-
lokakuussa iltapäivisin reunakasvillisuuden sekaan, jolloin ne ovat usein helposti
lähestyttävissä. Paikalla voinee tästä syystä löytää helpommin vaeltavia lajeja.
Helsingin ensimmäinen lännensyyskorento ja Viikin ensimmäinen verikorento
löytyivät juuri täältä.

Punatyöntökorentopari (*Pyrrhosoma nymphula*). Viikin–Vanhankaupunginlahden sudenko-
rentolajistossa tapahtuu jatkuvia muutoksia. Tämä laji ilmaantui alueelle vasta tutkimus-
vuotta seuraavana kesänä. Viikinoja 6.6.2013. Kuva: Petro Pynnönen.

Kiitokset

Markku Heinonen, Tiia Stén ja Tuuli Ylikotila kommentoivat tekstin asiasisältöä rakentavasti. Eero Haapanen auttoi vesikasvien määrittämisessä ja toimi Vanhankaupunginlahden kulttuuriekologisen klubin veneiden välittäjänä.

Tämän selvityksen ovat tilanneet yhteistyössä Helsingin kaupungin rakennusvirasto ja ympäristökeskus.

Viitteet

Hämäläinen, M., Huldén, L. & Karjalainen, S. 2004: Etelänukonkorenon (*Aeshna mixta* Latreille, 1805) vaellukset Suomeen 2002–2003 – Sahlbergia 8: 49-54.

Ilmonen, J. 2002: Sudenkorento- vesikuoriaisselvitys Viikin Vanhankaupunginlahdella vuonna 2002. Jari Ilmonen/SYKE 4.11.2002

Mikkola-Roos, M. & Yrjölä, R. 2000: Viikki. Helsingin Vanhankaupunginlahden historiaa ja luontoa. Tammi.

Mäkinen, J. 2012: työnimi: "ukonkorentojen kuoriutumisesta Helsingin Särkkäniemessä" Crenata 1/2012, painossa.

Parkko, P. 2005: Uudenmaan Lintulahdet Life -kohteiden täplälampikorentokartoitukset 2005.

Valle, K. J. 1920: Zur Kenntnis der Odonatenfauna Finlands. Acta Societatis pro Fauna et Flora Fennica 47, N:o 3.

Valle, K. J. 1921: Sudenkorentojemme esiintymisestä. Luonnon Ystävä 1921 ss. 148–153.

Valle, K. J. 1946: Zur Invasion von *Libellula depressa* L. nach Finnland. Suomen hyönteistieteellinen Aikakauskirja 12, N:o 2. 1946

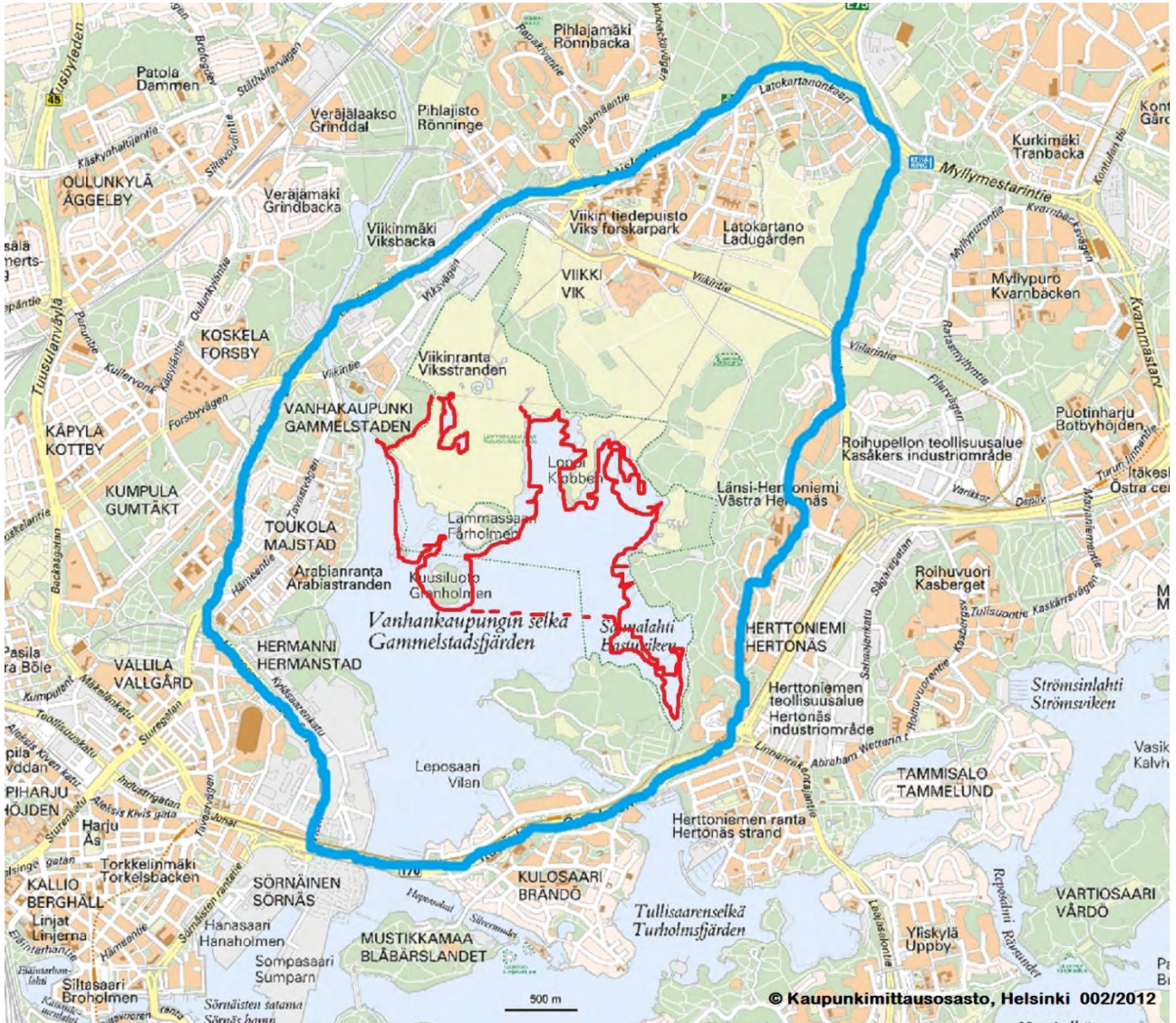
Valle, K. J. 1952: Die Verbreitungsverhältnisse der ostfennoskandischen Odonaten. Acta Entomologica Fennica, Helsinki 1952.

www.sudenkorento.fi

www.vanha.hatikka.fi

Karttaliite

Kartta 1. Selvityksessä käsitelty Viikin – Vanhankaupunginlahden alueen raja (sininen) ja soudetut reitit Vanhankaupunginlahden sudenkorentokartoituksessa 2012 (punainen).

A detailed map of the Vanhankaupungin selkä Gammelstadsfjärden area in Helsinki. The map shows various neighborhoods and landmarks, with 16 specific locations highlighted by red numbers and leader lines. The areas include Veräjäläakso Grinddal, Pihlajisto Rönninge, Viikinmäki Viksbacka, Viikin tiedepuisto Viks forskarpark, Latokartano Ladugården, VIKKI VIK, Lahdensväylä, Viksvägen, Viikintie, VANHAKAUPUNKI GAMMELSTADEN, Tavaravägen, LOUKOLA MAJSTAD, Arabianranta Arabiastanden, Kuusiluoto Granholmen, Loppi Klobben, Lammassaari Färholmen, Länsi-Herttonien Västra Herttonäs, Saunalahti Bastuviken, HERTTONIEN HERTONÄS, and Herton teollisuusalue. The map also shows the coastline, water bodies, and green spaces. A copyright notice at the bottom left reads "© Kaupunkimittausosasto, Helsinki 002/2012".

- 32

KUVAILULEHTI / PRESENTATIONSBLAD / DOCUMENTATION PAGE

Julkaisija Utgivare Publisher	Helsingin kaupungin ympäristökeskus Helsingfors stads miljöcentral City of Helsinki Environment Centre	Julkaisuaika/Utgivningstid/ Publication time Kesäkuu 2013 / Juni 2013 / June 2013	
Tekijä(t)/Författare/Author(s)		Petro Pynnönen	
Julkaisun nimi Publikationens titel Title of publication		Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012 Inventering av trollsländor vid Gammelstadsviken 2012 The dragonfly survey of Vanhankaupunginlahti bay area 2012	
Sarja Serie Series		Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja Helsingfors stads miljöcentral's publikationer Publications by City of Helsinki Environment Centre	Numero/Nummer/No. 13/2013
ISSN 1235-9718		ISBN 978-952-272-509-7	ISBN (PDF) 978-952-272-510-3
Kieli Språk Language		Koko teos / Hela verket / The work in full Yhteenveto/Sammandrag/Summary Taulukot/Tabeller/Tables Kuvatekstit/Bildtexter/Captions	fin fin fin fin
Asiasanat Nyckelord Keywords		Helsinki, Vanhankaupunginlahti, sudenkorento, kosteikko, luonnonsuojelu Helsingfors, Gammelstadsviken, trollslända, våtmark, naturskydd Helsinki, Vanhankaupunginlahti bay, dragonfly, wetland, nature protection	
Lisätietoja Närmare upplysningar Further information		Tiia Stén Puh./tel. (09) 310 64316 Sähköposti/e-post/e-mail: etunimi.sukunimi@hel.fi/ förnamn.efternamn@hel.fi / first name.surname@hel.fi	
Tilaukset Beställningar Distribution		 Sähköposti/e-post/e-mail: ymk@hel.fi	

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2012

1. Iivonen, V. Ravintoloiden pizzatäytteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2010
2. Yrjölä, T., Viinanen, J. Keinoja ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi Helsingin kaupungissa
3. Salla, A., Nurmi, P., Riipinen, M. Lumen läjityksen ympäristövaikutukset Helsingissä
4. Muurinen, J., Pääkkönen, J.-P., Räsänen, M., Vahtera, E., Turja, R., Lehtonen, K. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuosina 2007–2011. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu.
5. Savola, K. Helsingin metsien kääpäselvitys 2011
6. Miettinen, O. Orvakkalajistoselvitys Veräjämäen, Patolan ja Talin alueilla 2011
7. Karreinen, A. Grillikioskit ja niissä myytävien elintarvikkeiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2011
8. Määttä, A., Pynnönen, T., Parviainen, S., Kokkonen, J., Korhonen, J., Kontkanen, O., Jääoja, J., Hänninen, O., Keskinen, A., Huhtinen, T., Lahti, T., Kilpi, L., Viinikainen, M. Helsingin kaupungin meluselvitys 2012
9. Määttä, A., Pynnönen, T., Parviainen, S., Kokkonen, J., Korhonen, J., Kontkanen, O., Jääoja, J., Hänninen, O., Keskinen, A., Huhtinen, T., Lahti, T., Kilpi, L., Viinikainen, M. Helsingfors stads bullerutredning 2012
10. Yrjölä, R., Kontiokorpi, J., Luostarinen, M., Santaharju, J., Sarvanne, H., Tanskanen, A., Vickholm, J. Vuosaaren satamahankkeen linnustoseuranta 2011. Vuoden 2011 tulokset ja vuosien 2001–2011 seurannan yhteenveto.
11. Nyyssönen, M. Tapahtumien ympäristöasiat – tarvekartoitus
12. Haahla, A., Heinonen-Guzejev, M. Melun terveysvaikutukset ja ympäristömelun häiritsevyys
13. Wahlman, S. Yleisten uimarantojen hygieniä, uimavesiluokitus ja kuluttajaturvallisuus Helsingissä vuonna 2012
14. Pakkala, E. Hallinnolliset pakkokeinot Helsingin kaupungin ympäristökeskuksessa 2009–2011
15. Huuska, P., Miinalainen, M. (toim.). Katsaus Helsingin ympäristön tilaan 2012

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2013

1. Hämäläinen, A. Jäähdytettyjen ruokien hygieeninen laatu 2012
2. Öjst, H. Sushin mikrobiologinen laatu vuonna 2012
3. Saarijärvi, P., Riska, T., Mäkelä, H.-K., Laine, S. Voileipätäytteiden mikrobiologinen laatu Helsingissä 2011
4. Summanen, E. Ympäristönsuojelumääräysten noudattaminen rakennustyömailla Helsingin kaupungin alueella
5. Borgström, O. Myymälöiden palvelumyynnissä olevien sellaisenaan syötävien elintarvikkeiden mikrobiologinen laatu Helsingissä vuosina 2010 ja 2011
6. Kupiainen, K., Ritola, R. Nastarengas ja hengitettävä pöly. Katsaus tutkimuskirjallisuuteen.
7. Männikkö, J. - P., Salmi, J. Ympäristövyöhyke Helsingissä ja eräissä Euroopan kaupungeissa vuonna 2012
8. Vahtera, E., Hällfors, H., Muurinen J., Pääkkönen J.-P., Räsänen, M. Helsingin ja Espoon merialueen tila vuonna 2012. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu
9. Meriläinen, M.-K. Ravintoloiden riisin ja lihan hygieeninen laatu Helsingissä 2011
10. Pakarinen, R. Helsinkiläisten kattolokit ja valkoposkiahnet
11. Harjuntausta, A., Kinnunen, R., Koskenpato, K., Lehtikainen, P., Leppänen, M., Nousiainen, I. Valkoposkiahnista aiheutuvien haittojen lieventäminen
12. Espoon seudun ympäristöterveys, Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Keski-Uudenmaan ympäristökeskus, Vantaan ympäristökeskus ja MetropoliLab Oy. Elintarvikehuoneistoissa käytettävän jään hygieeninen laatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2012
13. Pynnönen, P. Vanhankaupunginlahden sudenkorentoselvitys 2012